

**8D06301 – «Ақпараттық қауіпсіздік жүйелері» мамандығы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған ізденуші
Адилжанова Салтанат Альмуханбетовнаның «Киберқауіпсіздік
ресурстарын динамикалық басқаруға арналған әдістер, модельдер және
ақпараттық технологиялар» тақырыбына жазылған диссертациясына**

СЫН-ПКР

Диссертациялық жұмыстың тақырыбы маңызды ғылыми және қолданбалы мәселені шешуге арналған-құрделі қорғаныс құрылымдарындағы киберқауіпсіздік ресурстарын динамикалық басқаруды зерттеу.

Жұмыста ақпараттандыру объектілеріндегі ақпараттық ресурстардың қауіптері мен осалдығын іске асырудан келтірілген залалды сипаттайтын модельдің мақсатты функциясын тандау негізделген. Украина мен Қазақстан Республикасының ақпараттың қорғау саласындағы мамандардың сараптамалық бағалауы негізінде осалдық функциясы үшін тәуелділік нысаны мен өрнектер алынды. Осалдық үшін өрнекке енетін параметрлердің мәндерін анықтай отырып, диссертация мақсатты функцияны шешу процедурасын осы параметрлерді табумен алмастырады.

Қорғаныс тараптың ресурстарын бөлуді оңтайландырудың көп өлшемді мәселесін шешу үшін Беллман-Заде принципі қолданылды. Бұл ақпараттандыру объектілерінің құрамындағы компоненттердің осалдығын төмендетуге бағытталған іс-шаралармен байланысты жұмыстарға ресурстарды бөлуді оңтайландыруға және шабуылдаушы тараптың ресурстары туралы деректер болмаған жағдайда ақпараттандыру объектілерінің қорғалуының белгіленген мәндеріне қол жеткізуі қамтамасыз ететін ресурстар көлемінің әртүрлі нұсқаларын модельдеуге мүмкіндік береді.

Ақпараттандыру объектілерінің ақпараттық-коммуникациялық жүйелерінің қауіпсіздік контурлары үшін ақпаратты қорғау құралдарының конфигурацияларының нұсқаларын тандау және оңтайландыруға байланысты мәселені шешу үшін құрделі генетикалық алгоритм ұсынылды, ол ақпаратты қорғау құралдарының құрамын оңтайландыру критерийі ретінде ақпаратты жоғалтудан болатын тәуекелдердің жиынтық шамасын, ақпаратты қорғау құралдарының интегралды көрсеткіштерін, сондай-ақ әрбір ақпарат қорғау құралдарының класы үшін құн көрсеткіштерін пайдаланады.

Практикалық құндылық ретінде ақпаратты қорғаудың аппараттық-бағдарламалық құралдарының әртүрлі нұсқаларын және олардың ақпараттық-коммуникациялық жүйелерге арналған комбинацияларын жылдам іріктең қана қоймай, сонымен қатар диссертацияда келтірілген модельдер мен алгоритмдерді ақпараттық қауіпсіздік контурларының құрамын оңтайландыру үшін қол жетімді модельдермен және алгоритмдермен біріктіруге мүмкіндік беретін шешімдерді қолдаудың модульдік жүйесін - олардың ерекшеліктеріне байланысты ақпараттандыру объектілері үшін коммуникациялық жүйелерді атап өткен жөн. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі жанындағы зияткерлік меншік

құқықтары жөніндегі комитеттен әзірленген шешім қабылдауды қолдау жүйесі модулдеріне авторлық қуәлік алынды.

Докторанттың алдына қойылған зерттеу міндеттері толығымен орындалды. Зерттеу нәтижелері Scopus дерекқорына кіретін журналдарда жарияланған; КОКСОН Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда ұсынған журналдарда; Scopus-та рецензияланған халықаралық конференция материалдарында; халықаралық конференция материалдарында, жалпы алғанда 11 ғылыми жұмыста көрініс тапты.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде «Киберқауіпсіздік ресурстарын динамикалық басқаруға арналған әдістер, модельдер және ақпараттық технологиялар» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс толық ғылыми зерттеу болып табылады және өте жоғары деңгейде орындалды . 8D06301 – «Ақпараттық қауіпсіздік жүйелері» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға арналған диссертацияларға қойылатын барлық талаптарды қанағаттандырады, ал оның авторы Адилжанова Салтанат Альмуханбетовна ізdegен дәрежесін беруге лайықты.

**Ғылыми кеңесші,
техника ғылымдарының докторы, профессор**

